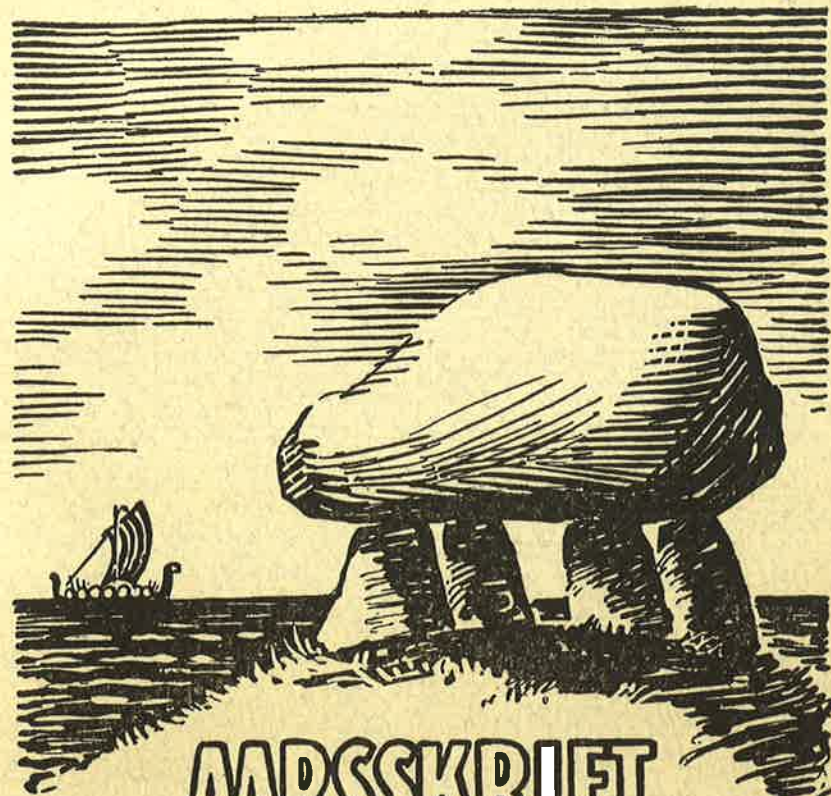

Julefest

FREDAG DEN 29. DECEMBER 1950

Kl. 19,45

AARSSKRIFT
FOR
Ringes Efterskole
1950

RINGE EFTERSKOLE

AARSSKRIFT

1950

21. AARGANG
UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

DRIVENDE GARN

Drivende garn! — »ifra grænsen og ud til de drivende garn« synger Bjørnson. — Nu er begrebet »drivende garn« ikke noget, som vi landboeré egentlig forbinder nogen egentlig forestilling med. Vi har vel på følelsen, at når garnene driver, må det være noget, der angår fiskere, som henter deres fangst langt ude i garnene, der står fast på fiskepladsen, men der er sikkert noget forkert ved det, når garnene driver til havs — de har sprængt fortøjningen og driver til søs — de går tabt — og ulykken rammer deres ejermand.

Som det går med garn, der driver — går det med mennesker, der rives løs fra deres fortøjninger, fra deres hjem og folk og det plan, hvor de er vokset op — de er i høj grad i fare for at gå fortabt.

Der er i dette efterår kommet en bog på »Det danske Forlag«, en oversættelse af en finsk roman, der i 1949 er tilkendt førsteprisen i en nordisk romankonkurrence, med titlen »Drivende Garn«. På bogens første side er trykt nogle linier af våbenstilstandsftalen mellem Rusland og England — og Finland, hvoraf indholdet er dette: »Finland forpligter sig til at stille et så stort stykke land samt havområder til rådighed for Sovjetrepublikken, som måtte være nødvendig for en russisk marine base.

Den direkte følge deraf er, at en mængde mennesker har måttet forlade deres hjem og hjemland. — Af deres egen regering blev der lovet dem, at de skulle få jord andet sted i Finland.

Om disse mennesker — løsrevne fra deres hjem — kan man direkte bruge betegnelsen drivende garn. — Dermed er man klar over bogens emne. Det er forsåvidt tragisk. Drivende garn er noget meningsløst i sig selv. For men-

nesker, der er stillet på samme måde, kommer der noget meningsløst ind i tilværelsen. Skal der være mening i tilværelsen for os mennesker, må der være noget fast at holde sig til, noget reelt at leve for, nogen at gøre noget for. Hvis mennesker føler sig til overs, modarbejdet på alle fronter, forrådt af alle, så passer betegnelsen drivende garn. — Desværre er der vel rundt om i Europa, som følge af krigen i tusindvis af skæbner, som falder ind under begrebet drivende garn, mennesker, for hvem livet har bragt så stort et mål af modgang og nød, at de ikke aner, hvorfor de nu i det hele taget skal leve. Så stort er deres tal, og så rystende tragisk er problemet, at vi, der i sammenligning med masser af andre sidder lunt i vor lille verden, har et arbejde, et hjem, et land, at vi også føler os knuget af deres tragedie. — Men om så alle, der står på den store strandbred, vred deres hænder i fortvivlelse over de mange drivende garn — så hjalp det dog ikke at løse problemet for dem, der driver.

— I bogen er hovedpersonen en ung mand, Bjørn, der er kommen hjem fra krigen som invalid. Han kan kun gå ved hjælp af stok. Hans to brødre, Bo og Ejnar, er fiskere af profession. De har fået ophold i en anden mands sommerhus, de forsøger at ernære sig ved fiskeriet, men det er skralt med udkommet på de ny fiskepladser. De har det håb, at regeringen vil skaffe dem jord og hus *et sted*. Selv har de udset sig en smuk holm, Hestholmen. Men den tilhører en direktør Bergmann, en rigmand, som ikke har forstand på landbrug eller fiskeri. Godvillig vil han ikke afstå Hestholmen — for den var den smukkeste del af hans ejendom. Bo besøger en dag Bergmann og spørger om han kan få Hestholmen, spørger med hele den dristighed en »flygtning«, en hjemløs, kan lægge ind i spørgsmålet. Han mener at have ret til at få jord, og staten har jo lovet dem at skaffe jord fra dem, som ejer mere, end de behøver. Bergmann afviser ham overlegent. Han har ikke behov at lade sig dirigere af hvem som helst. Øen er hans, og hvorfor skal *han* afgive jord. Ganske vist er de andre dre-

vet fra *al* deres ejendom, og ganske vist er de hans landsmænd, men han skubber spørgsmålet fra sig. — Lad staten ordne det — *han* vil ikke afgive noget af *sit*.

De tre brødre, Bo, Ejner og Bjørn, er meget nedslået over denne absolutte afvisning. De er slået ud, ingen vil hjælpe dem, end ikke deres egne landsmænd.

Vi føler nok noget af det uretfærdige, at disse mænd er slået ud uden egen skyld, vi synes, at deres egne landsmænd burde hjælpe dem frivilligt. Men som så ofte — også her i Danmark — går det sådan, at sympati og medfølelse har folk nok af, når det gælder lidende medmennesker, men når kravet stilles til den enkelte, reagerer han: hvorfor skal netop jeg, lad staten ordne det. Det er ikke fri for, at man uvilkårlig mindes præsten og samaritanen i lignelsen, de gik forbi den mand, der lå skamløst ved vejen, for hvorfor skulle netop *de* tage sig af ham.

I al slags vejr må de tre brødre, også invaliden, bjerge føden ved at fiske, også i brandstorm må de ud, og næsten altid kommer de hjem med en yderst beskeden fangst — og med slet humør.

Men selv i den hårdeste modgang er de unge mænd — og med ungdommens lyst til livet. Bjørn har været forlovet med en pige, Karin. Han har ikke villet, at hun skulle se ham, før han er helt rask og kan lægge stokkene. Han er bange for, hvordan hun vil synes om ham som invalid. Dog er hun trofast og holder stadig af ham. Men overfølsom som mænd er, der har gennemlevet krigen, får han mistanke om, at hun af medlidenhed ikke vil slippe ham, og han foragter medlidenhed selv hos hende, som han holder af.

Og ved midsommerfesten, hvor dansen går om bålet, forlader han hende og følges med en anden pige, nærmest på trods. Dog, dette fortryder han også og bliver så led og ked af hele livet og beslutter, at nu skal det hele være slut. Han sejler ud på søen, og midt om natten springer han ud for at drukne. Han driver længe omkring, men til sidst, da han virkelig ikke kan holde sig længer oven

vande, skriger han om hjælp. Råbet høres af en unge pige, som roer forbi. Hun bjerger ham i land, og da de just er ud for Bergmanns hus, bliver han bragt i land og kommer ind hos direktøren. Der bliver han plejet af fru Bergmann.

Bergmanns er også ramt af krigens svøbe, idet de har mistet deres eneste søn. Og nu vælder al moderkærligheden frem hos fru Bergmann, da hun ser denne smukke, unge mand ligge i sønnens seng, klædt i sønnens tøj. Han bliver plejet som af sin moder.

Skæbnens spil, at han netop skal plejes i det hjem, hvor man har afslået at hjælpe ham og brødrene.

Da Bo kommer, udspinder der sig en varm diskussion om Hestholm. Fru Bergmann spørger da Bo: Ville du nu have afgivet denne holm, om du havde været i vort sted.

Reel, som han er, må han indrømme, at det ville han næppe. Dermed har han faktisk tabt slaget, for man kan dog ikke godt hævde, at andre bør gøre mere, end man selv ville.

Den tid, Bjørn tilbragte hos Bergmanns, og den kærlighed, de omgik ham med, gjorde, at begge parter kommer til at synes om hinanden, og de tilbyder at adoptere ham som deres søn. Så var de nemlig fri for at afgive jord — og Bjørn holdt virkelig af dem som de af ham.

En tid lever han nu som deres egen, han prøver at øve sig i at blive landmand — dog må han love fru, at hvis han vil gifte sig, må det være med en dame af deres stand, for de kan ikke tænke sig at få en svigerdatter, som var en simpel fiskers kæreste.

For Bjørn betyder det, at han i sit indre må give afkald på Karin, som han egentlig elsker endnu. Ja, egentlig så føler han sig som fremmed stadigvæk, længes efter at tage på fisketur med Bo og Ejner, for det var nu hos dem, han var hjemme og var sig selv.

En enkelt gang besøger han sit hjem — i smug — og føler sig da rigtig hjemme, selv om han nok var glad ved sin heldige skæbne. Kun hans moder kan se, at egentlig

lever han ikke rigtig, og egentlig længes Karin efter Bjørn og han efter hende. Hun er imidlertid for klog til at gribe ind, hun véd, at ingen kan give unge mennesker råd i kærlighedssager. De må have lov at begå dumheder og så selv tage følgerne.

Egentlig føler man ved læsningen af bogen, at disse mennesker går og gemmer sig selv for hinanden, de lader, som alt er godt, men ingen føler sig lykkelige. Det er, som de ydre hændelser bærer dem af sted, ikke derhen hvor de egentlig vil, men de bøjer sig for de ydre oplevelser, og det kan også betyde, at de driver viljeløst om på livets hav.

Så kommer den store vending, som redder dem. Det kommer for en dag, at Bergmanns søn alligevel ikke er død. Selvfølgelig til stor glæde for forældrene. Det betyder, at så er Bjørn overflødig. Han nægter at blive trods deres venlighed. Han vil hjem til det fattige hjem, til brødrene, til moderen.

Dog har han og Bergmanns alligevel — trods de store forskelligheder i naturel — levet sig sådan sammen, at Bergmanns beslutter sig til at forære Bjørn Hestholmen, fordi de alligevel følte sig forpligtede til at yde de hjemløse den støtte, de havde fortjent — give dem den jord, de længes efter for at kunne få et fast tilholdssted, et sted, hvor de kan skabe et hjem, hvorfra de kan have rod, og hvorfra deres verden går.

For Bjørn, der er slået ud af krigen og ikke kan finde sig i forholdene derhjemme eller hos Bergmanns, fordi han hele tiden føler sig tilovers — han kan ikke fylde sin plads som i gamle dage, kan ikke påtage sig strengt arbejde, må nøjes med de andres medlidenhed og må tage mod deres godhed uden at kunne yde noget igen, for ham bliver der atter mening i tilværelsen, for nu er det ham, der kan give de andre Hestholm, kan give dem den grund, hvor de nu alle kan bygge en ny tilværelse op. Nu ophører de alle med det meningsløse, at der ingen plads var til dem, ingen brug var for deres kræfter, kort sagt, nu ophører de med at være drivende garn.

Bogen synes mig har bud til os alle i den tid, vi lever i. Masser af menneskeskæbner tumler om på livets hav, fordi krigen med alt, hvad den har bragt med sig, har revet fortøjningerne løs, drevet folk fra deres hjemstavn, de enkelte fra deres hjem og virkeplads, skilt fader, broder og kæreste fra de kære. For alle parter er det meningsløst. Og for de lande, hvor flygtninge pakkes sammen med den bosiddende befolkning, bliver begge parters tilværelse ødelagt ved de andres tilstedeværelse, og det er tvivlsomt, at det for ret stor en del ender så vel som i denne bog.

Men selvom alt dette ikke havde været, ville en sådan tale om drivende garn alligevel kunne have noget at sige mennesker.

For hvert nyt slægtled kan der blive tale om lignende oplevelser. De gamle synes altid at have deres på det tørre. De er indlevet i deres former, vant til deres liv. De unge må have deres vandrear, hvor de må prøve at finde deres form for tilværelsen, så det bliver ægte for dem. Det er ikke umiddelbart indlysende, at de blot kan gå i fædrenes spor. Det er ikke sikkert, det passer for dem. Livet forandrer sig stadigt. De unge må have deres brydningår. Måske med den opfattelse, at alt, hvad de ældre gør, er blot at holde de unge nede eller at forlange, de skal overtage de gamle traditioner.

Der er mange pæne »Bergmann«s, der giver de yngre gode råd. Vil du være hos os, må du gifte dig med en af vor stand, d. v. s. begynd ikke at gå på egen hånd og indfør nye skikke. Bær dig ad som vi andre, der er pæne mennesker.

Men livet er altid kamp. De unge altid rebeller — i god forstand — de vil selv bane sig deres vej, og de forlanger altid at få Hestholmen overladt — den grund, hvorpå de kan bygge deres tilværelse, som det nu passer dem.

Eget bo er bedst, om end lidet det er.

Karl Hedemann.

I OFFER OG MED KÆRLIGHED

Undertiden kan eventyret fortælle os noget, som vi næsten ikke kan sige med vore daglige ord og billeder. Ikke i svulmende ord og flotte vendinger, men ved at fortælle om helt almindelige ting kan eventyret vise os livet, vort eget menneskeliv i et hastigt glimt.

I sin bog »Vår frost« fortæller Ingeborg Møller et eventyr om »Vandenes Vogter«, som jeg vil prøve at gengive.

For længe, længe siden rådede en fyrste over en ø, som lå langt ude i havet ganske alene. Ved øens eneste havn lå en by, som kaldtes »Vandenes stad«, fordi vandet fra en indsø var ledt ned til byen og strømmede i små og store bække gennem alle gaderne, rundt om fyrstens slot og borgernes huse.

Fyrsten over øriget stod under en anden og mægtigere konge, som hverken han, hans fader eller farfader havde set, men kun stamfaderen havde kendt og tjent den store konge. Hvert forår kom en budbringer fra den store konge og talte en kort stund med øfyrsten. Alle vidste, at den store konges bud måtte adlydes, dersom det skulle gå byen godt.

Et år havde han bragt et mærkeligt bud, om at byens kanalsystem skulle forbindes med et nyt, som dog blev afstængt med en mægtig dæmning, der kunne åbnes med tre inden for hinanden liggende jernporte. Nøglerne havde fyrsten selv. Ved dammen byggede han en vogterhytte til sin mest betroede tjener, der skulle se efter, at damportene var i orden.

Kort efter blev fyrsten syg og døde, og hans ældste søn arvede riget. Der var ikke sparet noget, som kunne give prinsen en værdig opdragelse, og en fager jarledatter var hans trolovede brud. Alt, hvad et menneske kunne ønske

sig, havde han, kun eet ønske havde han ikke fået opfyldt, nemlig at se den store ukendte konge og træde i hans tjeneste.

Da faderen lå på dødslejet, havde han sagt: »Min søn — vær god, stærk og trofast! Lyd ingen andens bud end Guds viljes røst, der altid taler i vort indre, når vi blot giver os tid at lytte derefter. Kun den store konges bud må du følge, men de strider aldrig mod røsten i dit hjerte.« Han gav derpå sønnen et aflåset skrin med nøglerne til dampportene og sagde: »Vogt dem bedre end blodet i dine egne årer.«

Da sørgetiden var endt, holdt fyrstesønnen bryllup med den fagre jarledatter. Sent på bryllupsaftenen, da han var trådt ud på terrassen, stod den store konges budbringer foran ham og sagde: »Kom! — følg straks! sådan som du står og går!« Fyrstesønnen adlød. Ene to gik de bort fra byen og den prægtige fest op i bjergene og standsede først ved den tarvelige vogterhytte. Den fremmede sagde: »Jeg har ladet skrinet med dampportenes nøgler bringe her op. Den gamle vandvogter er død, og nu byder den store konge, at du skal være hans efterfølger, så fra denne stund må du blive her og vogte vandet i dammen, indtil kongen atter sender dig bud.« Fyrsten bøjede sit unge hoved i lydighed — en lydighed, han ikke selv kunne fatte. Da han var blevet ene, spurgte han sig selv, hvorfor — hvorfor skulle han, ligesom han stod i ungdommens brusende lykke på tærsklen til sin mandomsgerning? Han fik intet svar, kun det vidste han, at den store konges bud måtte adlydes.

Som han lå her ene i natten, oprulledes hans korte, men afvekslende liv for hans indre syn. Han så sig kronet og lykkelig fuld af lysende fortsætter. Så var han ensom og søgende i fremmede lande, han mindedes glade eventyr, modige kampe og overståede farer på sø og land. Han erindrede også sin gode moder og sorgløse barndom.

Da gik det pludselig op for ham, at hidtil havde han kun modtaget, men aldrig givet. Tankeløst havde han øst

af sine forældres og sit folks kærlighed. En dyb sørgmodighed sænkede sig over ham, for han så sig bunden i bundløs gæld til et mægtigt væsen, som nu krævede igen — det var livet selv.

Efter nogen tids forløb fik han besøg af sine venner. »Vi bringer dig hilsen fra din brud«, sagde de. »Hvis ikke snart du viser dig på slottet, vil hun drage tilbage til sit eget land.« Han svarede dem: »Hils min brud og bed hende komme herop, hvis hun elsker mig — så vil jeg fortælle hende alt.«

Men jarledatteren kom ikke, og en dag så han, at hun sejlede bort med sit følge.

Året gik.

Broderen lod sig krone til fyrste. Atter et år efter så han fra sin ensomme post prægtige skibe glide ind mod øen, og »Vandens stad« klædtes i festskrud som den nat, han forlod den. Tjeneren sagde: »Jarledatteren, din brud er kommet tilbage — i aften holder hun bryllup med din broder!« Da tog han en gylden ring af fingeren. »Giv hende den tilbage,« sagde han til tjeneren. »Indtil nu har jeg båret den som troskabens tegn! Sig, jeg ønsker hende al lykke!« Endnu et år gik. En stor fjendtlig krigsflåde stævnedes mod øen, og broderen kom op og bad om hjælp, ydmyg bad han om tilgivelse for den uret, han havde voldt sin broder. »Kom og hjælp — du har lært krigskunst, og kun du kan frelse os!« Fyrsten så længe og alvorligt på sin broder, så sagde han: »Du har selv taget tøjlerne i din hånd, nu må du holde dem fast i farens stund! Jeg har mit at passe, som jeg ikke kan forsømme.«

Siden så han fjenden gå i land, og byen blev belejret, men den fik forsyninger fra øens indre. En nat vækkedes fyrsten af en stor og fremmed stilhed: vandene var tystnede. Fjenden var listet bag om byen og havde ledet vandet bort.

Nogle dage gik i stilhed. Tjeneren fortalte, at de ventede hjælp fra byens forbundsfæller, og at en stor flåde var på vej, men den kom nok for sent, byen kunne ikke holde sig to døgn til uden vand.

Ved midnatstid den følgende nat stod budbringeren foran ham og bragte en hilsen fra den store konge: »Du har passet dit arbejde til hans tilfredshed, som løn lover han, at du snart skal se ham selv, men først skal du udføre et stort og ærefuldt hverv. I daglysningen skal du åbne for de tre jernporte og således skaffe byen vand.«

Ved det første morgengry gik fyrsten med nøglerne til dampportene. Han måtte i denne stund spørge sig selv: »Hvorfor har jeg egentlig levet? Hvorfor har jeg anvendt mange år på at gøre mit legeme smidigt og stærkt? Hvorfor har jeg samlet visdom og skønhed i min sjæl, når alt skal forsvinde i denne ensomhed? Hvorfor har jeg et hjerte, der elsker og lider, når jeg dog ikke må gå ned og stride for mit folk? Kunne enhver anden ikke have åbnet for vandet i rette tid?«

Han satte den første nøgle i låsen, men mærkede til sin forundring, at han knapt kunne rokke den. Alle kræfter måtte i brug, før det efter mange timers slid lykkedes at dreje nøglen rundt. Den tunge nøgle bar en lille indskrift: »Med kraft og tålmodighed«, læste han. I det samme syntes han at høre en røst hviske: »Derfor har du lært styrke og smidighed.«

På den anden port var låsen meget kunstfærdigt smedet af mange småstykker, der kunne skydes frem og tilbage. Det tog hele eftermiddagen at slynge den rigtige krans om nøglehullet, og da læste han ordene: »Med visdom og skønhed.« I det øjeblik, han satte nøglen i, hørte han igen den lønlige røst hviske — derfor nærrede du dit sind med visdom og skønhed.

Nu stod han foran den tredje og inderste port. Indenfor sydede og brusede vandmasserne, de ventede kun på den time, da de kunne storme ud i friheden. Den sidste nøgle var spinkel og lille, også her var en indskrift: »I offer og med kærlighed,« læste han. I det samme faldt han på knæ foran den tunge port, for nu forstod han, hvorfor han var udkåret til at gøre dette: den, der åbnede denne port, måtte ofre sit liv, han ville sluges af vandet. Dette kunne

kun den gøre, der elskede sit folk af et rent og varmt hjerte.

Ved aftensolens sidste glans stak han nøglen i låsen — den gled rundt i et øjeblik, og de brusende vande tog ham i favn.

Nede i staden strømmede vandet igen i alle kanalerne, hjælpehæren kom, fjenden blev slået og ølandet frelst.

I slotsgårdens marmorbassin fandt man den unge fyrstes afsjælede legeme — derhen havde vandet båret ham. Hans øjne var lukkede, men et lykkeligt smil lå om hans læber. Nu havde han set den store konge!

Det var eventyret, og det taler sit klare sprog til os, så klart at det næsten er forkert at give forklaringer, for hvem kan sige det bedre? Dog vil jeg fremføre et par af de tanker, jeg har fået ved at læse det, og så kan I jo selv tænke videre.

Vi ser først den lykkelige by, hvor alle er glade og tilfredse, livet er lyst og let at leve — fordi de altid lød den store konges bud. Den unge mand, fyrstesønnen, har levet sit liv i solskin og lykke lige til den dag, han opdager, at han altid har modtaget — —. Da kræver livet af ham, og han er lydigheds overfor kravet. Han er opvokset i lydighed og ærbødighed for den store konges bud, derfor vakler han ikke men går uden at spørge, skønt han intet forstår. Det kan ofte synes ufatteligt, det, der kan blive krævet af mennesker, og ofte står vi ganske uforstående: hvorfor netop han? hvorfor skal de bedste ofres, for at de andre kan få lov at leve videre?

Ja, det er vel sådan, at kun de bedste, de stærkeste — altså de, der lever stærkest i lydighed over for livets ubarmhjertige krav — evner at ofre så meget — den svage kan ikke.

Der blev krævet, at han skulle leve i den sande kærlighed, og han gik uden tøven. Da broderen tager riget fra ham, kan han tage det så roligt, fordi han véd, at han lever efter sit livs bestemmelse i lydighed mod det krav, der er over hans liv. Men broderen kan aldrig komme til at

leve i den vished og ro, for den store konge har ikke sat ham til at tage tøjlerne. Den dag, broderen holder bryllup med hans brud, tager han ringen af og sender den tilbage til hende. Jamen, har han ikke haft kærlighed til hende? Jo! Men hun holdt ikke af ham! Han sagde jo — dersom du elsker mig, så kom op til mig! Hun kom ikke. Det var ikke ham, og det var heller ikke broderen, hun elskede, men det at blive fyrstinde. Det var pragten og så sig selv, hun elskede. Derimod holdt han af hende og følte sig knyttet til hende. Han gik stadig med hendes ring, det vil sige, han håbede, at hun en dag skulle vende tilbage til ham. Først den dag, hun klart har vist ham sit rette sind, må han give op.

Den opgave, der er stillet ham, kan han ikke svigte, ikke engang hjælpe sit folk, da det er i nød, skønt broderen ydmyger sig og beder om hjælp.

Endelig kommer kravet til ham, og da synes det så meningsløst, at han, skønt han ikke vakler, må spørge sig selv: hvorfor — hvorfor dog mig og ikke en anden? I selve kravet ligger svaret: »I offer og med kærlighed.«

Kun den, der har kærlighed, kan bruge ofret, og kun den kærlighed er sand, som er parat til at ofre. Der er så meget, vi kalder kærlighed. Det kan være kærlighed til vore forældre og søskende, det kan være kærlighed til vort land eller til en sag, en bevægelse eller et arbejde, og det kan være kærligheden mellem mand og kvinde. Men det gælder altid, at kun den virkelige kærlighed kan ofre — på den anden side er det ganske utroligt, hvad man kan ofre, når bare man gør det i kærlighed.

Dette står som et pligtbud over vort liv — ja, mere, som et ubetinget krav, der fordrer lydighed. Lad være at jasje med din kærlighed! Hold altid kærligheden ren og hellig. Gem den til en opgave eller en oplevelse, der er kærligheden værd. Da kan du ikke lade være. Kærlighed gives ikke på kommando, men det er sådan, at man ikke kan andet — man *må* elske, koste hvad det vil!

Det gælder altid, hvor der er tale om kærlighed, i hvil-

ken retning den end går, fordi kærlighed altid kræver et offer, og kun den, der er rede til at bringe ofret, har kærlighed.

Kærlighed og lydighed hænger så nøje sammen. Da faderen på sin dødsseng skal give sønnen et godt råd med ud i livet, siger han, at det gælder om at høre Guds viljes røst, der altid taler i vort indre — når blot vi giver os tid til at lytte.

Er det ikke det, vi mangler i vor tid? Vi haster af sted, rastløst — videre, videre — — har aldrig tid at standse og tænke over, hvad vi løber efter. Vi kører med lyntog i vore dage! En dag haster forbi — en til — de bliver til år. Og årene ruller — en dag har vi ikke flere, og hvad nåede vi så?

Livet er gået så hurtigt, at vi ikke fik tid at leve. At skrue tiden tilbage er der ingen, der kan, og det er også meningsløs snak. Vi må leve i den tid, vi er født ind i, det kan ikke ændres, om vi aldrig så meget ønsker det. Dog har den enkelte endnu lov at *leve* i stedet for altid at haste. Lad os prøve at lytte og leve — i lydighed mod livets krav.

Ingeborg K. Torbensen.

— — —

En fugtig og trist novemberdag suser blæsten om bakken, hvor Mellerup ungdomsskole ligger på toppen, og jeg skal prøve i ganske få ord at fortælle jer, hvordan vi har det her.

I, der er vant til Ringe efterskole, kan nok vanskeligt forestille jer, hvordan det er at bo så højt og frit med udsigt mod bakker, skov og Randers fjord — jo, her er smukt kom en tur og se det!

Som I jo nok véd, havde vi bryllup i april, lige efter jeg var rejst fra Ringe, og nu er vi lærerfolk ved denne nye skole, der kun lige er et år gammel. Ja, I kan stole på, her er dejligt, nye, lyse lokaler med fine gulve og nye møbler, men det er også strengt forbudt at ridse, endsige skære navne i bordene!

Bryllup i april

I vinter har vi et godt hold raske drenge, som vi er glade for at arbejde sammen med.

Vi har det godt og sender jer mange hilsener.
Glædelig jul.

*Ingeborg K. Torbensen,
f. Karlshøj.*

*En glædelig jul og et godt nytår
ønskes alle gamle elever!*

*Karl Hedemann,
Knud, Bent, Holger og Karen Margrethe.*

EN SÆLGERS DØD m. m.

Over Odense teaters scene står følgende ord: I kunsten skal livet kendes! Og det er vel et sandt ord, eller burde da være det.

Forleden var det sandt, da jeg så »En Sælgers Død« blev spillet derinde. Det var ikke noget opløftende syn, men et sandt. Man gik trist derfra, men klogere på livet. Og det var også meningen dermed. »En Sælgers Død« er ved at nå verdensberømmelse. Det er skrevet af en ung amerikansk forfatter — Arthur Miller —, og det fortæller om en amerikansk handelsrejsendes sidste døgn. Sælgeren — Willy Lohmann — kommer til sin kones overraskelse hjem før ventet. Han er træt. Med sine 62 år synes han ikke, han kan holde ud længere i sin bil at køre rundt i sit store distrikt. Han tør ikke køre længere, da han falder i søvn ved rattet, og han har tabt modet til sit opslidende arbejde. Der er ingen, som vil købe hos ham heller, så Lohmann synes, han er slået ud, hvad han jo også er. Nu vil han prøve på at få firmaet til at give ham byen som distrikt, så han kan blive fri for de lange, trættende ture, men da han næste dag taler med chefen, en ung mand, hvis far Lohmann har været ven med, om denne ordning, får han sin afsked. Han ser nu med rædsel ind i fremtiden. Hvordan skal han klare sig? Og han ser ingen anden udvej end selvmord. Så kan hans kone leve for de 20,000 dollars, som hans livsforsikring lyder på. Det er den triste historie om en mand, der er slået ud, og som lader sig slå ud.

Men forfatteren vil ikke bare fortælle denne triste historie. Han vil også prøve på at sige, *hvorfor* det gik sådan. Og det får man at vide gennem en hel del scener, der på en meget behændig måde lader hans svundne tid komme

til orde. Det er da ikke blot det gamle firmas chef, der hårdhudet glemmer hans livslange arbejde og brutalt afslører Amerikas flinthårde forretningsprincipper, og ved afskedigelsen slår ham til jorden, der er skyld i tragedien. Det er ikke blot denne djævelske ligegyldighed, der ikke synes at bekymre sig for menneskeskæbner (i den afgørende afskedigelsesscene er chefen meget mere optaget af sin stålbåndsoptager end af sin fars gamle ven og firmaets mangeårige medhjælper).

Tragedien ligger ikke udenfor sælgeren, men er resultatet af hans eget liv. Dér er begrundelsen for hans triste skæbne. Og hvad er så det? Det er hans livsdrøm eller livsløgn, kan man ligeså godt kalde det. Denne drøm har to sider. Han drømmer sig til succes, fremgang. Han har engang hørt om eller kendt en berømt sælger, der blot behøvede at indlogere sig på et hotel og tage sutterne på, så strømmede kunderne til. Og han blev fulgt til graven af en uoverskuelig menneskemængde — alle hans gamle kunder. Sådan vil han gerne være, og sådan drømmer han sig til sin strålende fremtid, sådan taler han om sit arbejde i sine opstemte stunder. Den anden side af drømmen er flugten fra virkeligheden, som slet ikke er sådan, som han drømmer, tværtimod, for han har aldrig været den gode sælger og véd godt, at han aldrig bliver det. Men det er ikke blot hans eget liv, der er levet i drømmen om succes og drømmen bort fra den ærlige virkelighed, men han har opdraget sine sønner til det samme. De skal begge opdrages til at være »en Lohmann«, d. v. s. noget stort, berømt — ja, enestående. De er sportsmænd, fodboldspillere — eller hvad det nu er, de spiller derovre, noget meget hårdt ihvertfald — og dér i spillet skal deres fremtid op-rulles strålende. At de forsømmer skolen, gør ikke noget, for det er jo det andet, der er fremtiden. Men i stedet for at blive berømte, tiljublet af de tusinder af tilskuere, så blev de slået ud — ikke blot i spillet, men i livet. Faderen har prøvet på at opdrage dem til *at skyde genvej* til livet, men det bliver for dem som for alle, der har prøvet det

samme, til noget helt andet. Den ene har ikke noget arbejde. Han har været på landet, har været straffet, og vil nu prøve på at finde noget arbejde i byen. Den anden har en højst underordnet stilling på et kontor og har egentlig kun interesse i piger. Selvkredsende døgenigt er han blevet til. Engang imellem prøver de på at puste liv i drømmen, men de er uhjælpeligt dumpet til livets eksamen. Måske er der redning for den ene. Biff. Han har nemlig gennemskuet sin far, gennemskuet hans livsløgn og længes egentlig efter noget, der har med livet at gøre — det han har set på landet, føllet, der vokser til, stilheden derude, det liv, der ikke prøver på at snyde sig en genvej til.

Jeg gik og spekulerede på, hvad forfatteren ville med dette triste skuespil, og jeg synes, jeg fik en forklaring i det gamle ord: Se, hvilket menneske! Det er måske lidt gudsbespotteligt at bruge dette ord, der i sin tid blev sagt om den pinte og bespottede Jesus, om Lohmanns løgnagtige fremtoning. Men det er jo mennesket, det moderne menneske, der skildres. »Se, hvor har vi bragt det vidt, vi moderne mennesker!« Vi syntes om de mange menneskeskæbner, krigen har skabt, de døde, invaliderne, flygtningene, de hjemløse. Men der findes altså også *livets hjemløse*, mennesker, der er gået vild og gået under i deres egen livsløgn. Det har han villet skildre for os — fra Amerika, »Guds eget land«, som de ynder at kalde det. Men har de derovre godt af at se det moderne liv spejle sig i kunsten, så har vi også godt af at spejle os selv deri.

Og så er det dog slet ikke nye tanker eller nye problemer. Fra tidligere digtning kender I Per Gynt og — i nogen måde — også Adam Homo. Men vi kender det også fra vort folks allerførste tid i en fortælling, en myte, der har levet i de nordiske folk, saalænge der har været nordiske folk. Jeg tænker paa myten om Balders død. For den fortæller også om forsøg paa at snyde sig til livet og snyde sig fra døden. Der fortælles, at Balder blev bange for sit liv paa Grund af nogle underlige drømme. Og han

gjorde de andre aser bange ogsaa. I stedet for at tage kampen op mod fjender, som livet altid har, prøvede de paa at snyde sig til det sikre liv, idet de sendte bud ud til alle ting med bøn om, at man ville love aldrig at skade Balder. Og alting lovede det. I deres sikkerhed blev aserne ogsaa letsindige, ja, man kan vist godt kalde dem for bespottelige mod livets alvor og hellighed. Paa den mark, hvor de ellers samledes for at drage ud i kamp mod deres og livets fjender, den alvorlige og hellige kamp, dér samledes de nu for at skyde til måls mod Balder. Det kunne de roligt gøre, for intet ville skade ham, og hver gang en pil eller et spyd for frem imod hans bryst, faldt det magtesløst til jorden foran ham. Det var virkelig løjer. Men Loke får opsnuset, at den ringe og slappe mistelten ikke har afgivet noget løfte, fordi man syntes, det ikke var nogen nytte til, så svag og ubrugelig som våben den var. Og han får fat i den, danner en pil af dens stængel og træder hen til gudernes kreds midt i deres letsindige leg. Blandt dem står den blinde Høder, og Loke spørger ham om, hvorfor han ikke ogsaa er med til at hædre Balder ved at skyde paa ham. Høder svarer, at han hverken har pil eller bue og ej heller kan se. Jamen alt det har Loke, han har bue og pil, og han kan sigte for Høder. Og så sker det. Fra den blindes bue farer den slappe pil mod Balder og gennemborer ham, så han falder død til jorden. Man kan ikke narre livet! Dog, aserne bliver ved. Nu vil de prøve paa at narre døden, og sender Hermod paa Odins hest, Sleipner, af sted til Hels rige, hvor han fortæller om sorgen i Asgaard og beder om, at Balder må få lov til at vende tilbage til livet. Og Hel lover beredvilligt at imødekomme deres bøn, og det lader ikke til, at Hermod lægger mærke til hendes hån, da hun følger til, at betingelsen er, at alting skal græde for Balder, så må han komme tilbage, så Hermod rider glad og forhåbningsfuld hjem, og Asernes håb vokser med hans og bliver ved at vokse eftersom de bud, der var sendt ud i verden for at få alting til at græde for Balder, vender hjem med imødekommende svar. De er

allerede i færd med at forberede festen for den hjemvendende Balder, da det sidste bud kommer hjem og fortæller, at den sidste, han talte med — en gammel heks, han fandt i en hule paa hjemvejen — kun ville græde med tørre tårer. Så er det forbi. Betingelsen blev ikke opfyldt. Balder må blive i dødens vold. De kunne ikke skyde genvej. Livet og døden lader sig ikke snyde. Ønskedrømmen er ikke det samme som virkeligheden. Og den, der bygger paa den, bygger paa løgn og går under.

Men hvordan skal vi da leve? Hvad lærer den gamle myte os, og hvad lærer den nye myte om sælgeren os? Det kan vi nok ane os til, for det siges klart i »En Sælgers Død«. Ja, både dunkelt og klart. Dunkelt i Lohmanns omtale af dengang, der stod de 2 elmetræer udenfor huset, og i hans forvirrede forsøg paa at så frø i deres forgiftede have i en af de sidste scener. Det er det levende, det groende, naturens orden, der her peges paa. Og klart i fru Lohmanns fine skikkelse i stykket. Hun er den eneste *hele* person, *hele* menneske. Hun passer hjemmet — ses oftest med tøjkurven i Armene eller stoppestrømpen i hånden. Hun er hjemmets samlende punkt. Hun er trofastheden. Hun forsvarer sin mand. Hun véd godt, at han er en dårlig sælger, hun gennemskuer hans store, tomme ord, men hun elsker ham og værner ham. Hun er tro mod det liv, der er hendes. Hun foregøgler sig ikke noget, men tager det op, der er hendes og lever sit liv i lydighed. Der ved er hun hel og har kunnet bevare sig hel og stærk og levende. Og her er vi vel ved sagens kærne ved livet. Der er ord, der hedder pligt, ære, troskab, flid. Der er ord, der hedder kærlighed, sandhed, lydighed. Disse ord er så hele, så livsnære, så livsnødvendige. De er selve livets udtryk. Der er ogsaa ord som stilhed, tænkksomhed, ansvarsfuldhed. Allesammen livets ord. Og det er ordets liv. Det véd vi, hvad er, siger Huxley, i en af sine bøger. Ja, véd vi det? Liv, er det ikke for mange det samme som uro, underholdning, sjov i gaden? Altså lige det modsatte af, hvad liv egentlig er. Vi skal underholdes for at glemme. Hvad

er filmen i det store og hele andet end underholdning, som inderst inde er flugt fra livet! Man vil glemme, vil over i en anden verden, hvor ens drømme opfyldes, eller hvor ens drømme får ny næring. Ekspeditricen, der får cheffens søn, Tarzans eventyrlige liv i junglen — mennesket på dyrestadiet. Eller meget mere uskyldigt Morten Korchs spændende væddeløb. Eller man tipper — uskyldigt, men for mange et forsøg på at skyde genvej til det man mener er livet og lykken — de — om alt går vel — 50,000 kr. Og derved bliver dagliglivet med dets arbejde, dets pligt og ansvar, dets spænding og glæde noget, man skal overstå så hurtigt som muligt og så let som muligt for at nå ind og blive grebet af underholdningens — *uvirkelighedens* strøm, fordi det er dér, man tror, livet findes. Så først lever man. Og fjerner sig fra livet, som kun findes i de ægte ords virkelighed og ikke i drømmens løgnagtighed.

Man taler meget om dygtighed. Det er også nødvendigt både at tale derom og arbejde derpå. Og efterskolerne har også dér sine krav at stille til eleverne om flid, ærlighed, ansvar, pligt, troskab i arbejdet med at dygtiggøres. Men det er ikke skolens eneste og egentlige opgave. Kold udtrykte det ved ordet oplivelse, Grundtvig sang om »Øjet, som det skabtes himmelvendt, lysvågent for alt stort og skønt beundrer«. — Det er sandt. Her er en skoles skønneste opgave. Men hvorfor kun »alt stort og skønt.« Hvorfor ikke også alt det små og tilsyneladende ubehagelige, det som vel fylder mest i livet.

Spørgsmålet er ikke så meget, hvordan jeg bliver dygtig til alt, være til fremgang i det, der kan måles og tælles, men hvordan jeg bliver dygtig til at leve, dagligt, trofast, sådan at jeg kan bevare min glæde over at leve og hjælpe mit medmenneske til den samme glæde. Spørgsmålet er, hvordan jeg kan komme ud af den fristende drøm om genvej til livet og finde mig selv som menneske på virkelighedens og sandhedens grund.

Clemens Barfod-Petersen.

MIDT PÅ VEJEN

Når der den tredie maj eller tredie november åbnes for nye elever på efterskolen, er det ikke let at lade være med at blive misundelig på de unges dejlige, røde kinder og friske kulør — og humør, selvom det sidste til tider er ustyrligt.

Men det er ikke pigernes nyklippede pandelok eller nylon-strømperne, som de er meget stolte af, fordi det måske netop er det første par, de ejer; ejheller drengenes nyanlagte »fald«, som alligevel i løbet af de første dage forsvinder i farten, når dagens arbejde kommer i første række, — nej, det er noget helt andet, man møder, og gerne selv igen ville eje noget af, nemlig det friske, der tænder glød på kinderne og glans i øjnene, og som ikke kan skjules med alt det, man jo endelig må have anlagt på sit udseende, når man er konfirmeret.

Nu er det imidlertid ti år siden, jeg selv for første gang kom hjemmefra og på efterskole.

Dengang var det ikke pandelok og nylon, men gjorde sig bemærket med den første dag, men swingtaske og halvlangt hår, der endnu bar præg af »konfirmationspermanenten«. Dog — dette raffinement var ikke blevet mig forundt, da mine fletninger endnu ikke var faldet for saksen, men fik een til at se endnu længere ud i ansigtet, end man i forvejen var — især den første dag.

Ja, alt det, man syntes betød så meget den gang, smiler man selv af nu. I må ikke misforstå ordet »brogede«, når jeg har lyst til at kalde de ti år fra min efterskoletid til i dag det, for det ord dækker nemlig.

Det er jo i de år; man er mest ung, oplever mest, forandres mest, glædes mest og skuffes mest, og alt imellem hinanden. Ja, der sker noget, og man har energi til at tage

det hele, som det er. Det er nu det stykke af vejen, nuværende og »gamle« Ringe-elever står ved begyndelsen af eller lige er begyndt på. Men et godt råd vil jeg give jer ved at fortælle, at det aldrig bringer een fremad, hvis man altid er på vagt overfor sine arbejdsgivere og omgivelser og stadig har den tanke: »Kan jeg nu også lade mig det byde?«

Nej, tænk hellere: »Hvordan kan jeg bedst opfylde de krav, der stilles til mig?« Men nøjes ikke med at tænke det. Vær selv den mest kritiske med arbejde som opførsel.

— — —

Endnu mens jeg skriver dette, er det før jul, endda et godt stykke før jul; men vi véd af erfaring, at julen i grunden er meget nærmere, end den synes. Der er den store forskel på julen nu og på julen, da vi var børn, at den dengang var lige så langsom til at komme, som den er hurtig til det nu, for pludselig er den her jo, inden vi får os set om. Nu tør vi næsten ikke se på kalenderen, fordi vi på forhånd véd, at der er alt for kort tid til jul, når vi tænker på *alt* det, vi skal nå, før vi kan tage imod den. Men heldigvis kommer den, når den tid er, og ikke når vi engang bliver færdige til det, for så tror jeg aldrig, vi fik tid til at holde jul.

Og så viser det sig dog alligevel, at vi har tid til at være midt i julen; tid til at tale og være sammen med dem, som er omkring os; tid til at lade tankerne vandre tilbage til særlig gode minder, som vi har lyst til at genopleve inde i os selv; tid til at lade juleblussene fylde os med højtid og glæde.

Et eneste lille juleblus har nemlig en fortryllende magt, idet det på engang får os til at dvæle, standser os et øjeblik i al vor travlhed og minder os om ro og fred i sindet; og dog, alligevel kan den lille flamme ikke dy sig og lade os i ro, den får os samtidig til at længes efter et eller andet — er det det svundne, det gamle år, vi længes tilbage til? — eller er det det nye, vi står foran, vi længes efter at se ind i?

— — troende hjerter det har fornummet:

Jul gør lykkeligt nytår.

Derfor bærer blus vi med glæde!

Min bedste julehilsen.

Kirsten Edel Dalsgård.

HILSEN

Det er blevet mig fortalt, at flere store forfattere, når de skulle skrive, ofte kunne sidde overfor det tomme papir i lang tid ventende på inspiration, alt imedens de på papiret nedskrev forskellige løse ord eller tegnede figurer, der skulle sætte dem i forbindelse med en idé og få penen til at fare over papiret, skabende det store, der skulle flyve som en fanfare ud over verden, lysende af ånd og vid, — gøre menneskene frie og glade. For nogle lykkedes det, også ud over deres egen tid at berige menneskeheden deres livsværk — deres kunst.

For andre gik det nogenlunde, for andre rent dårligt. Grundene til det sidste var nok mange, dels de forskelliges evner, deres rent materielle forhold, og sidst, men ikke mindst, forbindelsen med deres egen tid, nuet de levede i og viljen til at løse opgaven.

Vi er vel alle mer eller mindre livskunstnere, vi prøver på, når vi står foran et arbejde, at finde ord, handlinger, finde forbindelse, så vi kan løse opgaven, der hedder hverdagen. Vi prøver, som maleren foran sit staffeli, med blåt, med rødt, med gult, vi prøver som komponisten forskellige tonearter, som skribenten med forskellige ord, vi prøver med hammer og søm, med nål og tråd, med plov og harve, med støveklud og fejespån. Alle vore redskaber i den daglige tilværelse anvender vi for at skabe vores hverdag, vores livsværk, bog eller billede, alt efter vore evner og vilje. Vi véd, at kun få formår at skabe det store og få berømmelsens glorie om panden. Men mulighederne er mange, der er en opgave til hver, men den løses kun ved at tage fat på redskaberne, samle sig om arbejdet og blive ærlige og målbevidste ved det.

Dette ønsker jeg for jer!

Eva Groth Jensen.

OGSÅ DU

Når jeg sidder og læser i elevskrifterne fra tidligere år, kan jeg ikke andet end glædes over de gode indlæg fra tidligere elever. Det er mennesker, der har fundet sig til rette her i verden, eller rettere — har fundet ind til sig selv. Men så kan jeg ikke lade være med at spørge mig selv: Hvad med dem, vi aldrig hører eller ser noget til? Dermed ikke være sagt, at det går dem dårligt, men der er altid og vil altid findes mennesker, for hvem det går skævt. Og her er det, at alle vi på solsiden har en mission; for husk på, du er ikke alene med til at forme din egen skæbne, men også andres.

Her i livet går det vist ofte, som med elevskriftet. De lyse sider får man at se, men ikke de mørke. Og hvorfor? Fordi de mennesker, der er kommet på den forkerte side her i livet, forsøger at skjule sig, de er bange for at blive leet ud. Verden er hård, siger man, men hvem gør verden ond og hård at leve i; det gør vi jo selv.

I barndomstiden har ens forældre søgt at skærme os så meget som muligt, hvad der er ganske naturligt. Men senere, når man er blevet ældre og selv skal tage imod stødene, så er det, man kan have hårdt brug for en hjælpende hånd. Og i sådan en situation må du aldrig svigte et medmenneske, for husk: I dag dig — i morgen mig!

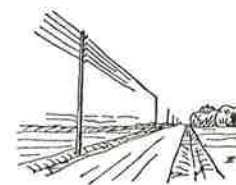
Se, nu er dette absolut ikke ment som en moralprædiken, for dem er der alt for mange af. Især er der en del ældre mennesker, der elsker at udbrede sig om, hvor dårlig ungdommen er nu til dags. Det synes jeg ikke er rigtigt, tværtimod. Selvfølgelig er der altid nogen, hvis opførsel ikke er særlig god; men mon der ikke altid har været det? Og så taler man om sportsidioter. Sport kan overdrives, men mon ikke det er bedre, at ungdommen tilbrin-

ger aftnerne med idræt, end bare at skulle få tiden til at gå med ingenting. Desuden må man ikke glemme det opdragende ved idræt. Heller ikke det gode kammeratskab, der ganske naturligt opstår på idrætspladserne. Se blot på mottoet: Een for alle, og alle for een!

Kunne man nå så langt engang, at dette motto blev ført over i hverdagen, da var meget vundet. Nu véd jeg godt, at du ryster på hovedet og tænker: Det er umuligt. Men det er det slet ikke, hvis blot vi alle hjælper til. Selvfølgelig er der ingen, der er fuldkommen, men vi kan alle gøre vort til at skabe en verden, hvor krig og ondskab er bandlyst. Men for at det kan nås, må vi alle gøre en indsats. Også du.

En glædelig jul og godt nytår ønskes mine kammerater fra vinteren 45—46.

Rasmus.

Glædelig jul

og et godt nytår ønskes alle gamle elever.

Dorothea Birkelund.

GIV ALDRIG TABT

Hvor ofte hører eller læser man ikke, at det er en sølle verden man lever i. Næsten alle moderne forfattere véd ikke andet at skrive om end tilværelsens hårde vilkår, og at livet ikke er til at udholde.

Man kunne mange gange have lyst til at sende sådanne klynkehoveder hen hvor peberet gror, men det må man jo ikke, men man har da lov at sige, at man finder deres klynkeri ganske uinteressant, og det var at ønske, at alle ville sige dem det, så de af mangel på et deltagende publikum indstillede deres jerimiader.

Det er nemlig ikke godt, når et lands ungdom til staidighed hører, at der kun er skuffelser, smerte og nederlag at hente i livskampen; snarere burde disse forfattere eller talere fortælle de unge, hvorledes de har at forholde sig under de vanskeligheder, som kan indtræffe; derved var de med til at styrke modet, istedet for som nu at nedbryde det. For ganske vist er verden ikke så let og ligetil, men derfor tiltrænges der netop også en målbevidst og handledygtig ungdom, der kan råde bod på »fædrenes synder«. — —

Selvfølgeligt er tilværelsen ikke lutter rosenrødt. Vanskeligheder vil der komme. I unge, som lever let og sorgløst hen eller i hvert fald ikke kender andre sorger og bekymringer end dem, I kan gå til mor og far med for at finde råd og trøst, I vil lære livet at kende. Den dag skal nok komme for jer, da I første gang føler jorden gyngende under jer — trængsler og vanskeligheder til alle sider, så I føler jer små og hjælpeløse. Da gælder det om at vise, hvad I dur til. Ja, det er jo meget godt, vil sikkert nogle sige, men hvorledes skal jeg da forholde mig, når vanskelighederne tårner sig op på alle sider? Ja, derom kan du

søge undervisning på så mange måder. Du kan f. eks slå op i din bibel og finde råd på hvert eneste blad. Du kan også blandt de levende mennesker finde gode folk, som kan fortælle dig om, hvorledes de har båret sig ad med at bære byrderne og overvinde hindringerne. Men alt, hvad der således kan siges til hjælp og råd for mennesker i nød, kan altsammen indbefattes som en hovedsum i de få ord: *Giv aldrig tabt.*

Måtte I unge kunne fremelske dette sind! Thi uden det er al undervisning og vejledning spildt. Det er ikke hovedsagen, at du véd en hel mængde om, hvorledes du skal forholde dig i dette eller hint tilfælde, men hovedsagen er, at du véd med dig selv, at du aldrig vil give op, hvordan det så end går.

Giv aldrig tabt! Det har været menneskehedens løsen gennem årtusinder i dens kamp mod tilværelsens torne og tidsler. Under dette løsen har mennesket i tidernes løb underlagt sig den ganske jord, hugget sig vej gennem tjørnekraat, ryddet stenede ørkener og forvandlet dem til frugtbart agerland, faret over bjerge og have og opsporet nye hjælpeklæder, når de gamle var udtømte.

I kender sikkert alle af navn Thomas Edison. Den berømte amerikanske opfinder. Da han begyndte at fremstille en så simpel ting som den elektriske pære, havde han god Brug for løsenet: Giv aldrig tabt. Han prøvede gang på gang, i hundredvis af forsøg måtte han foretage, og hver gang glippede det. Men han gav ikke op. Han troede på sig selv. Han havde noget af den store menneskekraft i sig. Han havde det sind, der siger: Giv aldrig tabt! Og derfor vandt han også sejr tilsidst. Eller den engelske forfatter, Th. Carlyle, der levede i forrige århundrede. Han har skrevet filosofiske og historiske værker, afhandlinger om mange forskellige emner, men alt, hvad han skrev, er som skrevet med hans hjerteblod, og det er mere, end man kan sige om det meste af, hvad der udkommer fra år til år. En mere ærlig og oprigtig mand kan vanskelig findes i verdenslitteraturen. Han skrev ikke for

at underholde eller interessere, han skrev for at nå ind til læsernes inderste, for at bringe det, som han kaldte: Mit stakkels budskab til verden.

Han havde i mange år vanskeligt ved at slå igennem, og de fleste var ligegyldige overfor hans bøger. Men endelig begyndte han på et arbejde, som han ventede ville åbne verdens øjne for hans tanker. Det var en bog om den franske revolution. Han gjorde vældige forstudier. Han skrev og skrev, og han tænkte, at denne gang må det briste eller bære. Da han efter et kæmpemæssigt arbejde var færdig med første bind, lånte han manuskriptet ud til en god ven, men ved en fejltagelse fra en tjenestepiges side, blev papirerne brugt til optænding i kakkelovnen. Det var års arbejde, der var spildt. Carlyle skriver i sin dagbog: »Det er, som om min usynlige arbejdsherre havde revet min stilebog itu, da jeg viste ham den, og sagt: Nej, min dreng, du må skrive den bedre! Hvad kan jeg gøre andet end med sorg adlyde og tro, det er det bedste. Til arbejde igen! Og o, måtte Gud være mig nådig, thi denne jord er ikke mild.«

Der er næppe nogen prøve, der er hårdere for en arbejder at blive stillet overfor, end når det hedder: Begynd forfra igen. Carlyle tabte dog ikke modet. Han havde dette sind: Giv aldrig tabt. Han fik sin bog færdig, og han skriver derom: »Jeg véd ikke, om denne bog er noget værd, eller hvad verden vil gøre med den, men det kan jeg sige: Den har ikke i hundrede år haft en bog, der kom mere direkte og flammende oprigtig fra en mands hjerte, og så får I gøre med den, hvad I vil.« —

Det er den slags mandige og prøvede karakterer — enten de så opfinder elektriske pærer eller skriver flammende historiske værker — der er et lands styrke.

Ja, måtte dansk ungdom blive sådanne modige stridsmænd i livets storme. Jeg kan ikke love dig held og lykke med alle dine kampe. Tværtimod spår jeg dig, at du vil lære modgang og uheld at kende. Jeg siger dig det, som det er, at jo ældre du bliver, så vil du opdage, at verden

er noget anderledes end i eventyrene og ugebladens solstrålepjat. Derfor behøver det ikke at være ringere af den grund, eller mindre værd at leve, der vil være meget at kæmpe imod, men det er netop dette, der giver livet sin højere mening.

Giv aldrig tabt! Det er løsenet også her. Med dette løsen må ethvert slægtled på ny tage *sin* strid og *sin* stræben op under de givne forhold og omstændigheder. I kraft af dette løsen skal hver enkelt menneske klare sine vanskeligheder og løse sin opgave.

Lad mig slutte med et vers af Mads Niensens gymnastiksang, der på en måde er tilegnet den ungdom, *der vil*.

Giv aldrig tabt.

Først da er du en slagen mand,
men spænd hver ilter evne
til kamp for, hvad du vil og kan.
Og glipper det, grib bedre an.
Husk, du blev skabt
til dåd i dagens stævne.
Den knøs, som stod i stridens brand,
blev mand.

Alle »gamle« og nye elever ønskes glædelig jul og godt nytår

Thomas Nielsen.

Vinterholdet 1949—50

1949—1950

Når den største travlhed er forbi efter 3. november, skal elevskriftet have noget af opmærksomheden. Så kommer den tanke: »Hvad er der hændt, siden sidste hefte gik i trykken?« Og da dukker mange forskelligartede ting og tanker frem. Mange forskellige begivenheder har været med til at forme det år, der er gået, og samtidig har de samme begivenheder præget os.

Hvad er det så, der er sket? Ja, noget har efterladt sorg og savn, der let fører den farlige, men korte vej til bitterhed, andet er lyse minder, der efterlader taknemmelighed, glæde og tillid.

For de elever, der kom til skolen den 3. november 1949, står det tunge budskab om fru Hedemanns død sikkert tydeligst i erindringerne.

Trods den tyngde, døden havde lagt over skolehjem-

Fru Hedemaann's grav på Ringe kirkegaard.

met i Ringe, gik vinterskolen udadtil sin sædvanlige gang. Afvekslende fra hverdagene var sammenkomsten i gymnastiksalen et par dage før juleferien, hvor der blev underholdt med sketch, og senere på aftenen blev avisen læst.

Julefesten indledtes med, at 240 Ringe-elever mindedes fru Hedemann.

Den 21. januar tog de boende elever turen Ringe—Egeskov til fods. I det hele taget blev Hostrups verslinie »Man må rejse til Fods« benyttet adskillige gange i vinterens løb.

Til ungdomsmødet den 7. februar læste lærerne Hostrups »Feriegæster«, og godt fjorten dage efter var det så elevernes tur. De opførte »Fastelavnsgildet« af Erik Bøgh. Bagefter var der dans, og ved kaffebordet læste lærer Jensen avisen. Dagen efter var de boende elever på vintermanøvre i de sneklædte Håstrup bjerge. En og anden fik her bekræftelse på, at det kan være umagen værd »at gå til fjelds selv med møje.«

I begyndelsen af marts var der Odense-tur i fint vejr. Arrangementet klappede. De mange besøg i forskellige virksomheder sluttede med teateraften. Det var et stykke

— og saa begyndte arbejdsdagene.

af den franske revolutions blodige klædebon, der vistes i »Angsten og Magten«. Et sandt billede ikke blot af en tidstype i verdenshistorien, men et reelt billede af mennesket til alle tider, når det følger et blindt magtbegær.

Thorsteinsson talte en aften i marts til ungdomsmøde og viste lysbilleder fra Island.

Så fulgte gymnastik- og folkedanseopvisningerne den 25. marts, og sidste hjemmesøndag var de boende elever vinterens tradition tro og tog en travetur, denne gang til Hestehaveskoven, Nordskov og Rynkebygård.

På afslutningsdagen blev der taget en særlig afsked med Ingeborg Karlshøj og Knud Jensen, der begge rejste fra skolen.

Sommerholdet 1949—50.

SOMMERSKOLEN

20 sommerpiger kom til skolen den 3. maj, otte dage efter ankom sydslesvigerne. 5. maj var der åbningsmøde, hvor pastor Lundby talte om og læste breve af en ung frihedskæmper, Chr. Ulrik Hansen. Hedemann talte om harmoni og disharmoni og læste af Fændrik Ståls sange.

Grundlovsdagen cyklede vi bort fra grundlovtalerne ud i naturen til Håstrup og Falsled. Naturen har altid noget nyt og overraskende. Denne gang blomstrende gyvel og friske skud på gran og fyr.

Til elevmødet den 11. juni talte friskolelærer Garnæs Pedersen, Refsvindinge. Han fremhævede, at den bliver lykkelig, der søger at glæde og berige andre. Hedemann talte bagefter ud fra H. C. Andersens eventyr »Noget«. Elevforeningen havde så generalforsamling, og om aftenen læste Garnæs-Pedersen op, før dansen begyndte.

Amtsgymnastikstævnet blev i år holdt i Ringe. Sommerpigerne deltog som gymnaster.

Den 14. juli var der jordbærgilde med alt henhørende

Fra cykleturen.

i form af sketch, pølser o. s. v. Det var indledning til sommerferien.

7. og 8. august var der cykletur til Langeland. Turen gik over Tåsinge med Valdemarslot, Ambrosiusegen og Bregninge kirke som hjørner og stoppesteder i den trekant, vi passerede.

Fra Vemmenæs sejlede vi til Rudkøbing og besøgte de to store Ørsted'ers fødeby. Om natten skulle vi sove i Simmerbølle hos Poul Frederiksen's (elev 1948—49) forældre. En overvældende gæstfrihed strømmede imod os. Jeg vil benytte lejligheden til at sende en hjertelig tak for sidst til Poul og hans forældre. Næste formiddag cyklede vi til Tranekær og videre til nordspidsen af Langeland. Med færgen fra Lohals til Lundeborg kom vi tilbage til Fyn. Slutspurten var strækningen Lundeborg—Ringe.

1. september havde friskolen 75 års jubilæum. I de dage, der var købmandsudstilling, var eleverne i Odense. De fik lejlighed til at se udstillingen ved siden af, at de besøgte forskellige fabrikker. Om aftenen så vi det satiriske stykke »Du kan ikke ta' det med dig« på teatret.

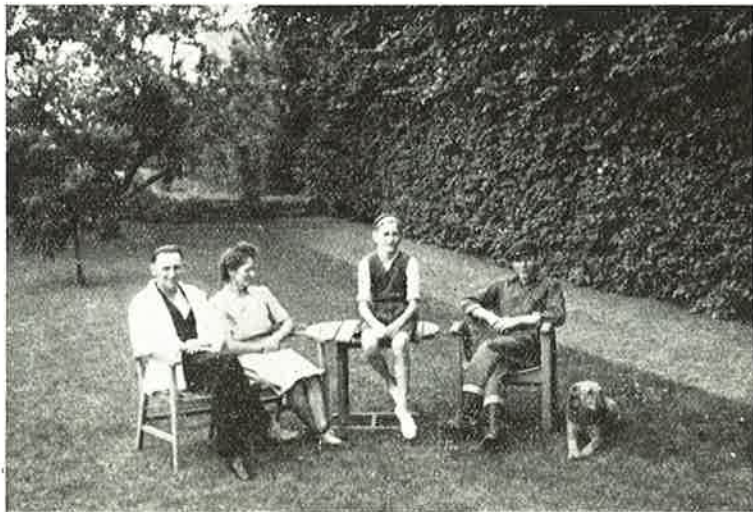

I skolekøkkenet.

Den 29. september var afslutningsdag med de dertil hørende udstillinger af elevernes arbejder. Der var gymnastikopvisning kl. 14, som Kirsten Dalsgård ledede. Eva Bek fik en særlig afskedshilsen, fordi hun nu rejser fra sit arbejde i Ringe. Højgård er også rejst fra skolen og har overtaget ledelsen af Stenstrup friskole.

Det var lidt om årets festdage. De store dage, som de kan kaldes med mere eller mindre tryk på tillægsordet. Det kommer an på, hvordan hverdagene mellem de store dage har formet sig. Har de været fyldt af arbejdsiver og forsøg på at gøre noget for at glæde andre, så er der heller ingen tvivl om, at der kan blive en rigtig festdag. For gennem festen mærkes hverdagens pulsslæg og omvendt. De to, hverdag og fest, hører sammen. Små og store dage veksler med hinanden, ligesom sorg og glæde skifter, og så må vi jo håbe, at vi er så levende, at vi kan græde og le med de omskiftelser, som følger med, og at vi må have det mod, der skal til at gøre det. Vi må vedkende os de vilkår, vi er undergivet, der hedder dødens gåde og gru og livets glans og lykke.

Kirsten Vestergård.

Et hvil i haven.

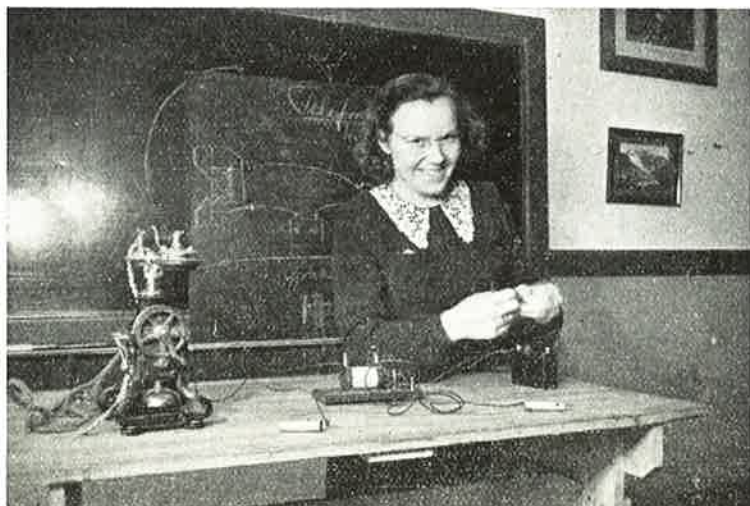
Pigernes gymnastikhold.

Hedemann på kontoret.

Pigerne med deres håndarbejde.

Fra fysikklassen.

Digerne soler sig.

Fra sløjdsalen.

Elevforeningens generalforsamling

Elevforeningens generalforsamling blev afholdt umiddelbart efter kaffebordet ved elevmødet den 11. juni 1950. Eigil Bek blev valgt til ordstyrer. Formanden aflagde beretning. Der var 660 medlemmer i foreningen. Arbejdet i det forløbne år havde været præget af forhandlingerne vedrørende det nye skolebyggeri. Formanden opfordrede blandt andet til at tage godt imod en eventuel Indsamling.

Kassereren oplæste regnskabet, der balancerede med 3322,00 kr. og sluttede med en kassebeholdning på 340 kr. Der var ydet tilskud til sydslesvigske elever med 260 kr. og til en elev fra Sønderjylland med 50 kr.

ELEV M Ø D E T 1951

afholdes paa skolen søndag den 10. juni 1951
kl. 15.

Elevforeningens regnskab.

INDTÆGT

1949 12. juni	Kassebeholdning . Giro	13,31
— — —	Indk. v. elevmøde	519,06
— 4. okt.	Hævet i banken	275,00
— 12. dec.	Solgt 20 60-øres frimærker	12,00
— — —	Gave fra vandrebojskreds	32,00
— — —	Inkommet ved julefesten	495,36
— — —	Solgt elevskrifter	1800,00
— — —	Solgt 3 elevskrifter	9,00
1950 6. juni	Renter til 1. maj 1950	6,44
— — —	Hævet i banken	150,00
— — —	Renter til 1. novbr. 1949	9,93
	Balance	3322,10

UDGIFT

1949 12. juni	Udgifter v. elevmødet	474,63
— — —	Annoncer	14,17
— — —	Kørsel af kulisser	5,00
— — —	Understøtt. af 6 sydslesvigere	250,00
— — —	do. 1 sønderjyde	50,00
— — —	En krans, D. Hedemann	30,00
— — —	Elevskrifter trykt	1510,15
— — —	Frimærker	390,00
— — —	Udgifter v. julefesten	198,24
— — —	D. Hedemanns begravelse	332,00
— — —	Frimærker	36,00
— — —	do.	4,50
— — —	Renter tilskrevet i banken	16,37
— — —	Kassebeholdning . Giro	5,63
— — —	do. kontant	5,41
	Balance	3322,10

FORMUE 6. juni 1950

Bankbog	329,54
Giro	5,63
Kassebeholdning	5,41
	Ialt 340,58

Regnskabet er gennemgået og fundet i overensstemmelse med girokonto, bankbøger og bilag.

Ringe, den 8. juni 1950.

KRISTEN JØRGENSEN

Elever, vinteren 1950—51

Margrete Andersen, Årslev.
 Bente K. Andersen,
 Ketty Christensen, Hundstrup.
 Inger Christensen, Ryslinge.
 Else Greve, Håstrup.
 Edel H. Hansen, Freltofte.
 Ella Hansen, Ryslinge.
 Erna Hansen, Millinge.
 Ester Hansen, Ringø.
 Gerda Hansen, Korinth.
 Hansine Hansen, Frørup.
 Kirsten Hansen, Vantinge.
 Ruth Hansen, Rolfsted.
 Ruth Hansen, Kværndrup.
 Ase Jensen, Tressebølle.
 Solveig Jensen, Billeshave.
 Inger Margr. Jensen, Årslev.
 Ingeborg Jørgensen, Midskov.
 Karen Kristensen, Sandager.
 Ingrid Kristoffersen, Hundstrup.
 Bente Larsen, Rolfsted.
 Bente Lyhning, Stensgård.
 Ketty Madsen, Boltinggårds skov.
 Ruth Madsen, Hundstrup.
 Elly Annelise Mortensen, Skårup.
 Birgit Møller, Rynkeby.
 Edel Nielsen, Strøby-Egede.
 Inger Engholm Nielsen, Boltinggårds skov.
 Birgit Petersen, Mesinge.
 Birgit Rasmussen, Odense.
 Margrete Rasmussen, Pejrup.
 Marie Kristine Schmidt, Gultved.
 Holger Andersen, Kærby.
 Tage Andersen, Kragelund.
 Hans H. Bay, Humble.
 Preben Frederiksen, Klarskov, Sjælland.
 Ib Frederiksen, Vantinge.
 Richardt Hansen, Lydinge.
 Peter Damgård Hansen, Nordenskov st.
 Bent Hedemann.
 Ernst Jacobsen, Strandby.
 Arne Damgård Jensen, Guldager.

Frede Jensen, Rudme.
Knud Jørgensen, Gestelevlunde.
Bent Karlsen, Højby.
Albert Krebs, Vesterland, Sild.
Kurt Kristensen, Lakkendrup.
Ove Leth, Palleshave.
Gunner Larsen, Villestofte.
Jørgen D. Nielsen, Villestofte.
Knud Nielsen, Vantinge.
Keld Kildegård Nielsen, Kværndrup.
Keld Nielsen, Heden.
Ove Ingvard Olsen, Vinde Helsinge.
Åge Petersen, Gestelevlunde.
Hans Carlo Petersen, Horne.
Bent Rasmussen, Skårup.
Frank Overgård Rasmussen, Espe.
Henning Rasmussen, Høje Riise, Lunde.
Rasmus Sørensen, Lakkendrup.
Rasmus Wobbe, Ringe.

Elever, sommeren 1950

Åse Andersen, København.
Bothilde Andersen, Nr. Sejrslev.
Birgitte Førstner, Slesvig.
Hanne Hansen, Fåborg.
Helga Hansen, Bredebro.
Marie Hansen, Søby.
Mary Hansen, Broager.
Grete Højmark, Dømmestrup.
Sonia Iwersen, Sønderborg.
Inger M. Jensen, Årslev.
Inger M. Jørgensen, Boeslunde.
Margrethe Kleemann, Rønshoved.
Anny Knudsen, Freltofte.
Yrsa Larsen, Ørbæk.
Lisa Nielsen, Slukefter.
Else M. Petersen, Årslev.
Ruth Rasmussen, Søby.
Inger Richardt, Lille Torøje.
Elfriede Stack, Kappel.
Grethe Svendsen, Frederikshøj, Slude.
Anni Thölke, Slesvig.
Ella Thingholm, Lindved.
Agnete Toft, Lem.
Gerda Voss, Flensborg.